

KMETSKI LIST

Št. 46

Ljubljana, 13. novembra 1940

Leto XXII

Rooseveltova zmaga

Kljub vojni je svet z napetostjo in zanimanjem pričakoval izida ameriških volitev. Borba med demokrati — Rooseveltom — in republikanci — Willkiem — je bila nenavadno strastna in srdita. Zmagal je končno Roosevelt, to se pravi, da je zmagal v Ameriki

sedanji politični kurz

in mora s tem dejstvom računati ves svet. Takoj po izidu volitev je bilo sklenjeno politično premirje me dbivšimi nasprotniki. Tako Roosevelt kakor Willkie in tudi vodini agitatorji obeh taborov so pozvali narod, naj pozabi preteklost, borbe, morebitne krivice in žalitve, ki jih je kdorkoli zakrivil tekom volilne borbe. Ves narod naj se v

narodni slogi

združi za obrambo domovine. Že ta kretnja sama je za evropskega človeka precej nenavadna. Še bolj čudno nam zveni, ko slišimo, da namerava Roosevelt svojega bivšega protikandidata poklicati na neko zelo odgovorno mesto v obrambi države.

To je sicer končno ameriška notranja zadeva. Nas zanimajo kot opazovalce bolj posledice volilnega rezultata, ki bodo nastale z ozirom na svetovni položaj. Roosevelt je po vsem, kar je doslej storil, mož odločne volje. Njegove gospodarske reforme so često vprav revolucionarnega značaja. Pri vsem tem je odločen zagovornik demokracije in odkrit prijatelj Anglije ter sploh anglosaške ideje o razdelitvi sveta.

S tega stališča je Rooseveltova zmaga pomembna za ves nadaljnji potek dogodkov. On je mož, ki vzdržuje v Ameriki tesno sodelovanje med Zedinjenimi državami in latinsko (južno) Ameriko. Znana so njegova prizadevanja v tej smeri. Panameriška konferenca, cela vrsta medsebojnih pogodb o sodelovanju, vse to so samo mejniki Rooseveltovega dela.

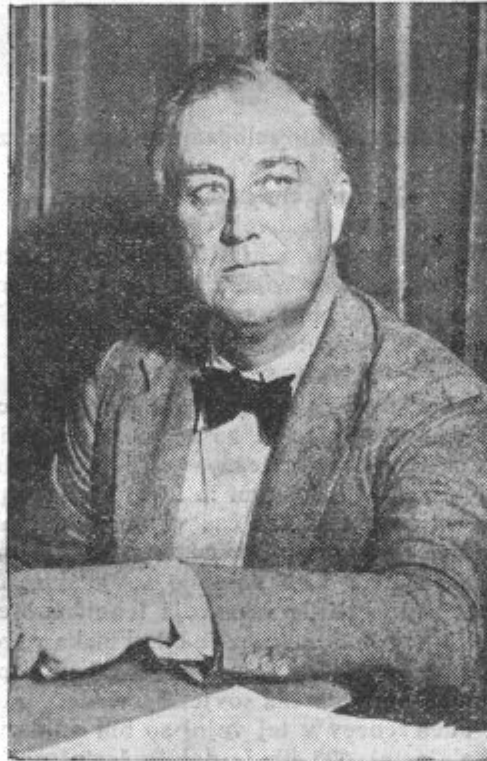
Njegova zmaga je že s čisto ameriškega stališča pomembna, toliko pomembnejša pa postane, ako jo gledamo z ozirom na svetovni položaj. Roosevelt je proglasil za

ameriški življenjski prostor

ves Tih ocean, poleg tega pa tudi Atlantski ocean. Ti dve prostrani morji pomenita prometna pljuča vsega sveta. Ako hoče Amerika tu imeti vrhovno besedo, se pravi, da hoče vladati svetu.

Trenja in borbe

S tem Amerika nujno stopa v načelno gospodarsko borbo z nekaterimi evropskimi državami in zlasti pa z Japonsko. Kaj vse se utegne roditi iz tega, je danes še nereseno vprašanje. Vsekakor pa take močne načelne razlike v razburkanih dneh niso glasniki miru, ampak prej napovedujejo, da se utegne borba za vodstvo sveta še zaostri.

Na Tihem oceanu je zlasti zainteresirana Japonska. Med to mongolsko velesilo in Ameriko vlada že dolgo nekrvava borba, ki pa zato ni nič manj srdita. Japonska sanja o imperiju, ki naj bi urejeval vsa vzhodnoazijska vprašanja in seveda tudi pomorski promet. Amerika se po dosedanem temu protivi. Protijaponski zakoni glede priseljencev so dosti močan dokaz za to.

Rusija

je na drugi strani sila, s katero mora Japonska trajno računati. Stalna trenja med obema silama pričajo, da se Japonska in Rusija zavedata tega stanja. Niti eni niti drugi pa danes ne gre v račun, da bi se spopadli.

Rusija mora računati z možnostjo kdo ve kakšnih zapletljajev na zapadu, Japonska z intervencijo Amerike. V tem smislu tudi poročajo, oziroma pojasnjujejo vodilni japonski listi Rooseveltovo zmago kot možnost vojne.

Naj se zgodi kakorkoli, je danes jasno, da se težišče sveta prenaša iz Evrope v novi svet, v Ameriko in Rusijo. S tem je treba računati in s tega vidika so vsi evropski dogodki, kakor so sami po sebi veliki in tragični, zgolj sporednega pomena.

Vsakdo je sebi najbližji

Med prejšnjo vojno so znali otroci v okolici mest odgovarjati ljudem, ki so stikali za živežem, takole: »Sam jedel, sam pil, sam debel bil!« Ta prislovica prihaja človeku nehote na misel tudi sedaj, ko se leto nagiblje h koncu in bo treba pogledati novemu v obraz.

V nestalnih in nemirnih dneh, kakor jih preživljamo zdaj že več ko leto dni, je vse življenje in delovanje močno otežkočeno in združeno z različnimi ovirami in zaprekami, zato je treba povečanih naporov, ako hočemo, da gre vse vsaj po približno normalnem tiru. Na vseh koncih in krajih začne primanjkovati sedaj tega, sedaj onega. Cene naraščajo, povsod se pojavlja neka nemirna napetost.

Ako velja to za druge panoge, velja še prav posebej za tisk, a v izredni meri vprav za časopisni tisk. Tega danes ne mori samo draginja, temveč še na stotine drugih okolnosti in težav, ki jih naši uvidevnejši čitatelji itak poznajo in nam na tem mestu ni treba govoriti o njih. Zato o njih tudi ne bomo govorili. Omenjamo le dejstvo, da je moral celo dnevni časopisni tisk brez ozira na usmerjenost pod silo razmer zvišati naročnino.

Naprednejši naši naročniki vedo, da se s povišanjem naklade znatno znižuje cena za posamezen izvod lista. Končno je to pri vsakem delu in izdelku. Zato pomagajo in koristijo se

bi, gmotno šibkejšim tovarišem in kmetski misli vsi tisti, ki pravočasno naroče in plačajo **Kmetški list**. S tem nam omogočijo pravočasno določitev naklade, hkratu pa na ta način prepričijo povišanje naročnine, ki bi bilo sicer ob majhni nakladi neizogibno.

Spričo tega torej vse, ki jim je kmetška misel več kakor prazna beseda, nujno in vladno vabimo, da zdaj do konca leta zastavijo vse svoje sile za prosoh in razmah **KMETSKEGA LISTA**. Za delovnega pripadnika kmetške misli ni dovolj, da samo sam zase naroči **KMETSKI LIST** in plača naročnino zanj, ampak je njegova dolžnost, da pri vsaki priliki in povsod buči in drami speče in zaspane ter jih kliče na delo. Vsak naš zaveden naročnik naj smatra za svojo prvo nalogo, da po svojih najboljših močeh prispeva kar največ k podvojitvi in potrojitvi naklade **KMETSKEGA LISTA**.

Samo pogledjte, kaj naročniki ostalega tiska na naših tleh store in žrtvujejo za njega razširjenje! Od ust do ust bo šlo te dni, od hiše do hiše bodo romali zaupniki in nabirali naročnike ter pobirali naročnino. Napačno bi bilo, ako bi te ljudi samo plehko kritizirali, sami pa držali roke križem. Vprav narobe je treba! Ako lahko premnogi, ki jim je kmet s svojimi težavami in tegobami deveta briga, s tiskom dosega na kmetih velike in prav izredne uspehe,

zakaj ne bi mogli mi kmetje tega doseči? Saj delo za kmetijski tisk ni poniževanje, ni prosjačenje, ampak je res delo, prav tako važno kakor oranje, setev, košnja, žetev ali katero koli drugo pomembno kmetijsko delo.

Ko boste tedaj, dragi kmetje in kmetice, zlasti pa vi, kmetijski fantje in dekleta, v jesenskih in zimskih večerih kramljali o tem in onem, ne pozabite nikoli na KMETSKI LIST! Ne pozabite, da vam je bil vse leto najzvestejši prijatelj in tovariš! Ako nikomur niste mogli potožiti in zaupati svojih težav, ste lahko v nedeljskem odmoru sedli in jih napisali KMETSKEMU LISTU. In ta je zopet storil, kar je v sedanjih razmerah mogoče. Učil je, bodril in vam vlival poguma, marsikdaj pa je tudi zastavil svojo besedo in vam s tem gorje vsaj omilil, ako ga že ni mogel popolnoma odstraniti.

Kmetje, zapomnite si, da je tisk, zlasti pa časopisni tisk tisti nezmogljivi plug, ki orje njivo človeške miselnosti! Kmetiskemu življu pa

je in mora biti ležeče na tem, da družba začne gledati in reševati njegova vprašanja z njegovega, s kmetijskega vidika. Samo tako namreč kmet lahko doseže enakopravnost z drugimi stanov in tako uvaževanje kmetstva, kakor ga to po svojem pomenu zasluži.

Kdor tedaj hoče sebi in vsemu kmetstvu dobro, naj stori vse, kar je v njegovih močeh, za prosep in razmah edinega res kmetijskega političnega glasila, našega KMETSKEGA LISTA.

S tem opominom kličemo vse, ki so blage volje: »Na delo, dokler je čas! Na delo za KMETSKI LIST, da vam ne bo pozneje žal! Nihče naj ne misli, da bo tudi brez njega lahko šlo. Vsakdo je potreben, vsakdo je frontnik v borbi za kmetijske pravice! Vsi pa moramo biti kakor en sam: ena volja, ena želja, en sam cilj, to je:

VSAKOMUR, KAR JE NJEGOVEGA, A V PRVI VRSTI KMETU, KAR JE KMETOVEGA!

Položaj Rusije

O priliki proslave 23. obletnice oktobrske revolucije v Rusiji je imel na slavnostni seji moskovskega sovjeta velik govor predsednik Zveze sovjetskih socialističnih republik Kalinin, v katerem je orisal napredek ter notranji položaj Sovjetske Rusije.

Poročilo uradnega ruskega poročevalskega urada Tass se glasi, kakor ga priobčuje naša agencija Avala:

Na slavnostni seji moskovskega sveta o priliki 23letnice oktobrske revolucije so bili navzočni tudi zastopniki najvišjih državnih, strankinih in delavskih ustanov, zastopstvo članov vrhovnega sovjeta, odposlanci vojske in mornarice, zastopniki vseh sovjetskih državljanov, ki so dobili častne naslove za svoje delo, člani diplomatskega zbora in zastopniki domačega ter tujega tiska. Gledališka dvorana je bila vsa v zastavah in preprogah, na katerih so bila napisana posamezna gesla in krilatice, kakor: Živela zunanja politika SSSR, politika miru med narodi in politika varnosti naše države.

Ko so prišli v dvorano Stalin, Molotov, Vorosilov, Kaganovič, Kalinin, Timošenko, Kuznecov in drugi, so jih navzočni navdušeno pozdravili. Sejo je začel Fromin, predsednik izvršnega odbora moskovskega mestnega sovjeta. Potem ko je bilo izvoljeno častno predsedništvo slavnostne seje, v katero so prišle vse vodilne osebnosti SSSR, je dobil besedo predsednik vrhovnega sovjeta Kalinin.

Posebno navdušeno so pozdravljali Kalinina tedaj, ko je dejal, da je Zveza sovjetskih socialističnih republik izven vojne. Z vzkliki so bile sprejete resolucije, v katerih se izraža hvaležnost Stalinu in Molotovu.

KALININOV GOVOR

23. leto sovjetske oblasti bo leto pomembnih uspehov in ustvarjanja tako v pogledu nadaljnje notranje izpopolnitve Zveze sovjetskih republik, kakor tudi glede zunanje politike. Po previdnih ocenah znaša industrijska proizvodnja l. 1940 že 13.6 milijard rubljev, kar v primerjavi z letom 1939 pomeni, da se je povečala za 11%. Pripominjam, da te številke ne obsegajo krajev zapadne Ukrajine in zapadne Bele Rusije, ki so bili priključeni Rusiji, kakor tudi ne baltičskih sovjetskih republik.

Povečala se je proizvodnja premoga, čigar indeksne številke v primerjavi z odgovarjajočo proizvodnjo v preteklem letu so znašale 112 v juliju, 114.3 v avgustu in 116 v septembru. Povečala se je proizvodnja železa in dosežen je bil napredek tudi pri drugi kovinarski industriji. Lahka industrija je dosegla zadovoljive uspehe. Železniški promet je na zadovoljiv na-

čin zadostil izrednim nalogam, ki so se mu postavile.

Kljub slabim vremenskim razmeram je letošnja žetev bila zadovoljiva. Pridelek žita je znašal okoli sedem milijard pudov. V ostali Evropi, bodisi da se vojskujejo ali ne, in ponekod tudi zaradi čudnih vremenskih razmer žetev ni bila zadovoljiva.

VOJNA S FINSKO

Vojna s Finsko je zahtevala od nas precej naporov. Sovjetske čete so se morale boriti z znatnimi naravnimi težavami, neprehodnimi gozdovi, močvirji, snegom in ledom ter temperaturo, ki se skoro ves čas vojne ni dvignila nad minus 40 stopinj. Takšne zemeljske in vremenske razmere niso dovolile sovjetskim četam, da bi izkoristile vsa svoja tehnična sredstva. Kljub vsemu temu pa je bila Finska v treh mesecih prisiljena, da je podpisala mir pod pogoji, ki jih je predložila sovjetska vlada. Mnogi tisoči udeležencev v tej vojni so bili odlikovani s kolajnami. 405 jih je dobilo častni naslov »junaka zveze sovjetskih republik«. Rdeča vojska je na tem polju dokazala, da je vredna naklonjenosti, ki jo uživa pri ljudstvu SSSR.

RUSIJA IN NOVA VOJNA

Danes je skoro ves svet v vojni. Od velikih držav je edino Sovjetska zveza v resnici izven vojne in je strogo nevtralna. Vojna tako gorostasnega obsega očitno ne more biti brez vpliva tudi na nevtralne države; znatno ovira njihovo pomorsko trgovino in zunanjo trgovino sploh. Spričo vsega tega je ogromna sreča, biti izven vojne v času, ko se skoro ves svet vojskuje. To stvarno stanje v Sovjetski zvezi ni nastalo samo od sebe. Takšno stanje je posledica vsega, kar smo ustvarili v državi sami, obenem pa uspeh naše zunanje politike. To je uspeh delavnosti naših upraviteljev. Vrhovno upravo tako našega gospodarstva, kakor tudi naše zunanje politike vodi Stalin in on nastavlja ljudi. Z ozirom na to je vse, kar sem navedel, delo Stalinove uprave.

PRIKLJUČITEV BALTIKA IN BESARABIJE

V letošnjem letu se je ozemlje Sovjetske zveze znatno povečalo s priključitvijo treh novih republik: Estonske, Letonske in Litve. Način, kako so se te republike pridružile Sovjetski zvezi, je zelo pomemben. Ne poznam v novejši zgodovini nobenega primera takšnega pojava. Estonija, Letonija in Litva so danes polnopravne republike v sestavi Sovjetske zveze. Razen tega je bila popravljena velika zgodovinska krivica. Besarabija je spet priključena Sovjetski zvezi. V svetovni vojni je bila

Rusija zaveznica Rumunije in so se ruske čete borile na rumunskem bojišču ter branile Rumunije pred njihovimi sovražniki. Pozneje je Rumunija izkoristila prehodno vojaško slabost Rusije in zasedla to pokrajino. Zdaj sta Besarabija in severni del Bukovine, naseljen z Ukrajinci, spet priključena Sovjetski zvezi. Prebivalstvo teh krajev je z velikimi simpatijami sprejelo sovjetske čete. Na ta način se je pridružilo Sovjetski zvezi letos še 23 milijonov ljudi. Vsi ti so postali polnopravni državljani zveze sovjetskih republik in so si pridobili pravice, ki jim kot takšnim pripadajo, med drugim tudi pravico služiti v rdeči vojski. Estonika, letonska in litvanska vojska so popolnoma vključene v sovjetsko vojsko.

RUSIJA NE MORE BITI RAVNODUŠNA

Sedanji mednarodni položaj nam ne dovoljuje, da bi ostali ravnodušni opazovalci dogodkov, ki se razvijajo. Ta položaj zahteva od vsakega državljana Sovjetske zveze, da izpolni z vso odgovornostjo svojo nalogo.

Naša prva in glavna naloga je, delati na to, da se še bolj okrepi gospodarska moč in obramba naše domovine. Delavec in kolhozovec, urednik in inženir, umetnik, književnik in znanstvenik, vsak sovjetski državljan more v tem delokrogu razvijati vso svojo energijo, vso svojo silo, svojo voljo ter vse svoje sposobnosti, da na svoj način prispeva k še silnejšemu razvoju moči Zveze socialističnih republik. Samo s takšnim delom bodo narodi Sovjetske zveze izpolnili nalogo, ki se od njih pričakuje in ki na njeni izpolnitvi dela Stalin.

PARADA NA RDEČEM TRGU

V okviru proslave sovjetskega narodnega praznika je bila v Moskvi velika vojaška parada, ki so ji prisostvovali najvišji sovjetski dostojanstveniki. Parado je otvoril maršal Timošenko s kratkim nagovorom, v katerem je podčrtal uspehe rdeče armade v preteklem letu in miroljubno politiko sovjetske vlade. Podčrtal je, da je sovjetska vojska pozvana in vedno tudi pripravljena, da izvrši svojo dolžnost in da ščiti državo pred slehernim napadom.

Hitlerjev govor

V Monakovem so priredili stari borci narodnosocialistične stranke spominske svečanosti za padlimi člani 9. novembra 1923, ko so poskusili na revolucionaren način priti do oblasti. Spominskih svečanosti se je udeležil tudi kancelar Hitler. Kancelar je imel daljši govor, v katerem je orisal vojaške sposobnosti nove Nemčije in njene namere v sedanji vojni.

Hitler je omenil v svojem govoru, da je Nemčija pretrpela v sedanji vojni zelo majhne izgube in da ima tako velike zaloge munizije, da jih nimajo kam spraviti. Nemška proizvodna sposobnost je največja na svetu. Nemčija je pripravljena na bodočnost kot še nikdar dozdaj. Nemška vojska je prvi vojaški inštrument na svetu in ko bo prišel čas velike ofenzive, bo dosegla iste uspehe, kakor jih je dosegla dozdaj. Nemčija je tako močna, da se danes lahko postavi nasproti vsaki kombinaciji na tem svetu.

POMORSKA VOJNA

Hitler je nadalje izjavil, da ima Nemčija sedaj več podmornic, kakor pa jih je imela prej, predno je pričela vojna z Anglijo. Zaradi tega je zdaj moj nujen sklep **voditi sovražnosti do jasne odločitve**. Odstraniti je treba nevarnost, da se ne bi v dveh ali treh letih vsa stvar začela znova. **Eden mora biti premagan. To v nobenem slučaju ne bo Nemčija.** Mi bomo ponovno zgradili Nemčijo, ki bo država moči, sile in sijaja. Nemčija mora na vsak način vstati.

Hitlerjev govor so navzoči narodnosocialisti burno odobraval.

Govor Churchilla

Ob priliki ustoličenja londonskega župana je imel angleški predsednik vlade Churchill velik govor, v katerem je navedel cilje, za katere se bori Anglija v sedanji vojni. Churchill je rekel, da se Anglija bori za stvar vseh držav, ki so jih zasedle nemške čete: za Avstrijo, Češkoslovaško, Poljsko, Norveško, Nizozemsko, Belgijo, Francijo in Grško.

Anglija se mora boriti za ohranitev svobodne poti preko ocenov, ker je za njeno zmagovito bistvenega pomena. Če hoče biti angleška armada ofenzivna, mora tudi angleško letalstvo po kakovosti in številčno prekositi sovražnika.

Anglija se bori za osvoboditev vseh narodov v Evropi, za osiguranje samovlade vsem narodom, za ožje bratstvo med narodi, za napredek in mir.

Bitolj bombardiran

Mesto Bitolj leži približno 20 km od grške meje blizu Prespanskega jezera. Skozi Bitolj gre železnica na Solun. Nekdaj je bilo mesto bogato in obljudeno, po balkanski vojni pa se je močno skrčilo, ker je prenehalo biti naravno zaledje največje luke na Egejskem morju Soluna. Bitolj ima sedaj okrog 40.000 prebivalcev. Svojčas jih je bilo okoli 80.000. Mesto je snažno in leži v krasni dolini.

V torek preteklega tedna je doživel Bitolj težke ure. Bil je tržni dan in kmetje so prišli iz vse širne okolice in pripeljali svoje pridelke na prodaj. V Bitolju se sicer čuje grmenje topov onstran grške meje in eksplozije italijanskih letalskih bomb odmevajo daleč naokrog, toda naše mesto uživa vse dobrote nevtralnosti Jugoslavije. V torek na tržni dan pa se so okrog poldne naenkrat pojavila nad Bitoljem tri letala neznane narodnosti. Spočetka so jih ljudje radovedno opazovali. Toda že po prvem kroženju so pričeli bombniki spuščati eksplozivne bombe, ki so napravile ogromno škodo. Bombe so eksplodirale v bližini kolodvora, v bližini glavne pošte, Oficirskega doma, na letališču itd. Ljudje so bežali na vse strani in se skrivali v zakloniščih. Na ulicah je obležalo večje število mrtvih in ranjenih.

Po izvršenem napadu so se letala dvignila in odletela. Toda ni minilo niti pol ure, ko so se bombniki znova pojavili in zopet pričeli metati na mesto bombe. Drugi napad je bil hujši. Hiše so se tresle od eksplozij in šipe so popokale na vseh poslopjih, kamor so padle bombe. Po desetih minutah so bombniki odleteli in se čez nekaj časa zopet vrnil v tretje bombardirati Bitolj.

Med ubitimi so tudi kapetan Maksimiljan Varl, Slovenec, ki je služil v Bitolju.

Naša vlada je takoj odredila strogo preiskavo, da ugotovi pripadnost tujih letal, ki so se drznila bombardirati naše mesto, kljub na-

ši nevtralnosti. Komisija je ugotovila, da je bilo radi bombardiranja devet oseb ubitih, 21 pa ranjenih. Škoda je ocenjena na blizu 7 milijonov dinarjev.

★

V zvezi z bombardiranjem Bitolja je bilo izdano naslednje uradno poročilo:

Glede na bombardiranje Bitolja je kr. vlada v pričakovanju, da se preiskava, ki je v teku, zaključi, ukrenila pri vladah v Atenah, Rimu in Londonu vse potrebno ter obrazložila ta primer kršitve jugoslovenske teritorialne neodvisnosti, ki jo je treba pripisati oboroženim silam ene izmed držav, ki so vojaško angažirane na grško-albanski meji.

Kr. vlada je opozorila vojskujoče se države na nezaželjene posledice, ki bi jih moglo imeti ponavljanje takih incidentov. Izrazila je nado, da bodo s svoje strani izdale potrebne ukrepe, da bi se tako incidenti več ne ponovili.

Kr. vlada si je rezervirala pravico, da na osnovi rezultatov preiskave naknadno formulira svoje zahteve glede pravične odškodnine za osebno in materialno škodo, ki je bila povzročena pri tem bombnem napadu.

O priliki tega napada je zapisal »Hrvatski dnevnik« med drugim:

»Jugoslavija je v najboljših odnošajih z Nemčijo in Italijo, pa tudi Anglija nima razloga, da bi nam delala težkoče. V zaščito svoje nevtralnosti je Jugoslavija pripravljena posluževati se vseh sredstev vojnih sil. Odgovornosti, ki se v težkih časih stavijo vladi, so velike. Sodelovanje dr. Mačka v tej vladi je za nas Hrvate poročstvo, da bo v smislu svojih dolžnosti skrbela za nedotakljivost državnega ozemlja in hkrati storila vse, da se vojna na Balkanu lokalizira (omeji) in da se narodi v Jugoslaviji ne vpletejo vanjo. Modra trdnost in premišljenost naj bosta tudi v bodoče značilni za jugoslovensko zunanjo politiko.«

Objavljamo to izjavo, ker je značilna in pove dovolj jasno na vse strani, da je Jugoslavija kljub notranjim trenjem močna in enotna. Ko dajemo izraze sočutja težko prizadetemu Bitolju, moramo hkrati naglasiti, da v nevarnosti čuti vsak jugoslovenski državljan isto. Upamo pa, da bo uvidevnost na prizadetih straneh tolikšna, da nam ne bo treba z dejanji dokazovati, ker bi to pomenilo udarec, ki je po vsem, kar moremo presoditi, odveč.

KDO JE KRIV

»Kmetški list« št. 44 je priobčil na strani 4. vest o mesarskem klanju med fanti, ki se je dogodilo v nedeljo 20. oktobra ob priliki galske veselice pri Sv. Ani v Slov. gor. Globoko je odjeknil ta dogodek širom vseh Slovenskih gor in Slovenije, saj je bil ta pokol eden izmed najstrašnejših, kar se jih je sploh kdaj dogodilo v tem kraju. 28letni zakonski mož in oče šestih nepreskrbljenih otrok Anton Bračko, je izgubil življenje, ker je hotel razjarjeno skupino fantov samo pomiriti. Eden izmed gruče mu je skoraj odsekal nogo, drugi ga udaril s sekuro po glavi, tretji pa mu zadal zazbodljiv v srce. Zraven tega so obležali na tem strašnem prizorišču še trije težko ranjeni fantje.

Gornji slučaj je zopet potrdil nečastno sodbo o krasnih Slovenskih gorah, ki sicer slove po svoji legi in romantični naravi širom naše domovine, da tukaj biva nevzgojena mladina, ki je vdana pijančevanju do takšne višine, da je zmožna za najstrašnejša divjaštva. Dar narave na žalost ta mladina zavziva prekomerno in s tem tepta svojo lastno čast in veljavo pred javnostjo. Celokupni narod, naseljen po teh krajih, mora nositi vsled tako barbarskih dejanj kot je zgoraj omenjeno nečastno sodbo. In kdo je temu kriv?

„EKONOM“

družba z o. z.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7

Dobavlja vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zdrob, pšenično in koruzno krmilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. Poljske pridelke: krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. Stalna zaloga vseh umetnih gnojil (rudninskega superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žlindre, nitrofoskala, apnenega dušika, čiliskega solitra itd.), cementa in drugo glavno zastopstvo za Slovenijo opekarne »Ilovac«, Karlovac za vse vrste zidne in strešne opeke.

■ Nemčija namerava zgraditi največjo podmorniško brodogradnjo na svetu. Sedaj imajo že zgrajenih 120 podmornic, 190 pa jih je v gradnji. S tem podmorniškim brodogradnjem bodo skušali obvladati morje in premagati Anglijo.

■ Izgube angleške mornarice znašajo v sedanji vojni po italijanskih podatkih 7 milijonov ton trgovskega ladjevja in 10 milijonov ton blaga.

■ V pokrajini Džehol na Kitajskem so na podlagi najnovejših raziskavanj odkrili bogate petrolejske vrelce.

■ V Tokiju so pomilostili Tomeo Šagoja, ki je leta 1930 poskušal izvršiti atentat na tedanjega japonskega ministrskega predsednika Hamagušija.

■ V bolgarski Sofiji so pred kratkim po kinematografih prikazovali film, ki slavi zmago italijanske vojske v Somaliji. Premieri je prisostvoval tudi kralj Boris III. v spremstvu ministrskega predsednika dr. Filova.

■ Iz Londona prihajajo vesti, da bodo Angliji prav v kratkem prekosili nemško proizvodnjo raznih vojnih letal.

■ V Italiji bodo v mestu Parmi osnovali na čast velikemu skladatelju Verdiju »Verdijev hram«, ki naj skrbi, da se bo vsako leto izvedlo toliko in toliko Verdijevih mojstrskih del.

Britanske
vojne
ladje
na
Atlantiku

Potres v Rumuniji

V nedeljo je zadela Rumunijo silna potresna katastrofa. Cela vrsta mest je malone do kraja porušena in tudi sama prestolnica Bukarešta je močno prizadeta.

Poleg ogromne materialne škode je tudi število človeških žrtev, ki seveda še ni dokončno ugotovljeno, silno veliko. V sami Bukarešti je na stotine mrtvih.

Najhujše razdejanje je potres povzročil v severni in zapadni Rumuniji. Središče potresa je bilo verjetno nekje v bližini Karpatov.

Zasebne hiše, cerkve in palače so v mnogih mestih samo še puste razvaline, izpod katerih reševalci odkopavajo ranjence in mrtlice.

Večina vse telefonske zveze so prekinjene, zato tudi ni mogoče izvedeti podrobnosti o tej strahotni nesreči.

gram 27.75 din; 1 liter namiznega jedilnega olja stane 25.50 din. Te nadrobne cene veljajo za mesto Ljubljano.

Poleg cen je izdalo mestno poglavarstvo tudi druga navodila za trgovce, ki se tičejo prodaje olja. Ker bodo verjetno ista določila veljala tudi za podeželske trgovce, navajamo nekaj teh navodil tudi v »Kmetsem listu«.

Glede nadrobne prodaje olja opozarja mestno poglavarstvo na določila 2. člena odst. 2. uredbe o pobijanju draginje, ki prepoveduje vsako kupičenje življenjskih potrebščin tudi pri konzumentih, če gre namreč za ustvarjanje zalog preko običajnih normalnih potreb, zlasti za daljšo dobo kakor običajno. Zato je naročeno maloprodajalcem jedilnega olja in drugih življenjskih potrebščin, da kupcem ne izdajajo večjih količin olja in drugih živil, kakor pa je potrebno, pri čemer je treba upoštevati število družinskih članov in pa dobo največ enomesečnih zalog.

Jedilno olje naj se ne izdaja v večji količini ko pol litra na osebo. Izjemni primeri bi bili dopustni le tedaj, če kaka oseba po zdravniških navodilih zaradi bolezni ne sme uživati drugih maščob. Posvečati je skrb temu, da se olje ne bo oddajalo v krajših razdobjih kakor mesec dni nemu in istemu odjemalcu. Neznanim kupcem pa naj se prodaja olja odkloni in naj se napote k trgovcu, pri katerem običajno kupujejo ostale življenjske potrebščine. Na ta način bo mogoče olje pravično in pravilno porazdeliti le na ljubljanske konzumente. Kupujoče občinstvo je treba na to odredbo opozoriti s primerno pismeno objavo, ki naj se namesti na vidnem mestu v trgovskem lokalu.

Doma in drugod

SPREJEM NA RUSKEM POSLANISTVU V BEOGRADU

Ob priliki proslave 23. obletnice ruske revolucije je priredil 7. t. m. ruski poslanik v Beogradu Viktor Plotnikov velik sprejem v prostorih hotela »Srpski kralj«. Udeležilo se ga je mnogo predstavnikov, med njimi zunanji minister Cincar-Marković, trgovinski minister dr. Andres, bivši zunanji minister Bogoljub Jevtić, predstavniki strank, med drugim Peter Živković, Jovan Banjanin, Milan Grol, Miša Trifunović itd. Vabilo k sprejemu na ruskem poslanstvu je prejel tudi naš tovariš, minister v p. Ivan Pucelj, ki se je pa pismeno opravičil.

SPREMENBA V VOJNEM MINISTRSTVU

Naš dosedanji vojni minister general Nedić je podal ostavko, ki je bila sprejeta. Na njegovo mesto je imenovan častni adjutant Nj. Vel. kralja, armijski general v rezervi Peter Pešić.

Novi vojni minister se je rodil l. 1871. v Nišu. General je postal leta 1918. Opravljal je doslej že razne važne in odgovorne posle v vojaški in diplomatski službi. Med drugim je bil več let poslanik v Pragi in v Bruslju. Po vpokojitvi je bil prevečen v rezervo in l. 1939. imenovan za senatorja.

STANJE ŽIVINE V JUGOSLAVIJI

Po podatkih, ki jih je objavil statistični urad, je bilo koncem leta 1939. v Jugoslaviji: konj 1,273.503, oslov in mazg 142.544, goveje živine 4,224.596, bivolov 38.004, svinj 3,503.564, ovc 10,153.831, koz 1,866.131, perutnine 22 milijonov 449.795 komadov.

VELIKA
BLASNIKOVA
PRATIKA
je izšla
1947

PROTI FRANKOVCEM

bodo podzvzeti na Hrvatskem ostrejši ukrepi, kakor napovedujejo funkcionarji HSS. Frankovci rujejo na vse načine proti banski oblasti v Zagrebu in jo delajo krivo za vse težave, ki tarejo kmetijske in delavske množice. Znano je, da so raztrosili frankovci po vsej Hrvatski nešteto letakov proti voditeljem HSS in proti dr. Mačku. V letakih se očitajo prvakom HSS velikanski dohodki; nekateri da imajo kar po pet in še več služb z velikimi dohodki.

PREVOZ NEMSKIH PRESELJENCEV

V četrtek je zadnji vlak zapustil taborišče besarabskih Nemcev v Zemunu. V sedmih tednih je bilo prepeljanih v domovino 42.000 Nemcev preko taborišča v Zemunu ter 48.000 Nemcev preko taborišča v Prahovu na jugoslovensko-bolgarski meji. Dočim bodo taborišče v Prahovu spet podrti, bo taborišče v Zemunu v delnem obsegu še nekaj časa ostalo, ker bo najbrž že prihodnji teden začelo preko tega taborišča potovati v Nemčijo nadaljnjih 15.000 Nemcev iz Dobruđe.

KAJ BO NAPRAVIL PREVOD

Prevod je skrajšana beseda za Banovinski prehranjevalni zavod v Ljubljani. Poročali smo že, da je bil imenovan za predsednika bivši tajnik gornjeradgonske posojilnice g. Franc Snój. Po izjavi predsednika bo Prevod izvajal svoje poslovanje preko Gospodarske zveze. Dobavljal in kupal bo sprva moko, pšenico, olje, mast, sladkor itd. Kasneje da bo poslovanje razširil še na druge predmete in pričel tudi z izvozom. Prevod bo ustanovil po občinah in po srezih posebne nadzorstvene odbore, ki bodo nadzirali trgovino z življenjskimi potrebščinami. V te odbore bodo imenovane osebe iz vseh političnih skupin, tako da cela organizacija ne bo imela značaja režimske ustanove, temveč bodo v njej vsi nosili odgovornost. Banovina je dala Prevodu 100 milijonov dinarjev.

NAJVIŠJE CENE ZA JEDILNO OLJE

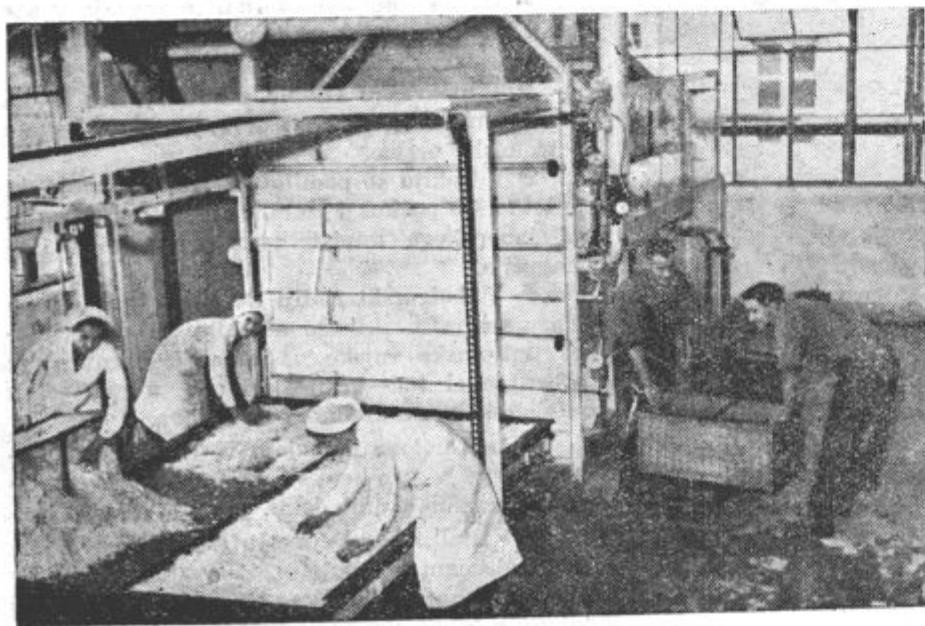
Ljubljansko mestno poglavarstvo je določilo na podlagi uredbe o kontroli cen najvišje cene in podrobni prodaji za jedilno olje, ki znaša kilo-

Kmetiska mladina

Pred občnim zborom Zveze

Šestnajsti redni občni zbor kmetško-mladinske organizacije, Zveze kmetških fantov in deklet, se ne vrši v ugodnem času in prijetnem razpoloženju, kar pa nas nikakor ne sme motiti v našem stremljenju in prizadevanju. Ne glede na okolje in težave, mora naše misli in delo spremljati eno samo globoko in nezrušljivo prepričanje, da smo edini pravi nosilci, prave narodne kulture, da smo edini porok, edini temelj, na katerem se morejo zdrave sile kakšnega naroda v sedanjem času ohraniti. Iz teh razlogov moramo dvakrat prijeti za delo. Vse žrtve, vsa trpljenja, vsa samozatajevanja bodo le tedaj rodila uspehe, če bo naše delo dosledno, če bo prepojeno s tisto mladostno silo, ki mora biti temelj vsaki veliki misli. Mi ne smemo nikdar postati stari. Z drugimi besedami, mi moramo vedno stremeti, da bomo svojo misel, svojo veliko idejo vedno še spopolnjevali, da ji bomo s svojo naravno silo vlili več eno pečet mladosti. V svojem delovanju ne smemo zastareti. Nikdar ne smemo pozabiti, da nas je poslala sama narava, ki hoče, da bo naš narod večno živel in se razvijal v dobrobit vsega človeštva. Istočasno pa se moramo zavedati, da nas vedno spremljajo temne sile, ki hočejo vse naše zamisli in ustvaritve uničiti. Zavedati se moramo torej, da bijemo dvakratni boj in sicer boj z nazadnjaškimi in negativnimi, torej škodljivimi idejami in na drugi strani boj zoper vse slabosti, ki nam jih je vrnila vzgoja vseh preteklih stoletij. Na dve strani moramo torej zastaviti naše mlade moči in se boriti z umom, vestjo, pravico in z lastno močjo. Če bomo zastavili v službi oideje vse naše notranje vrednote, tedaj

Svicarske sušilnice za
sadje in zelenjavo

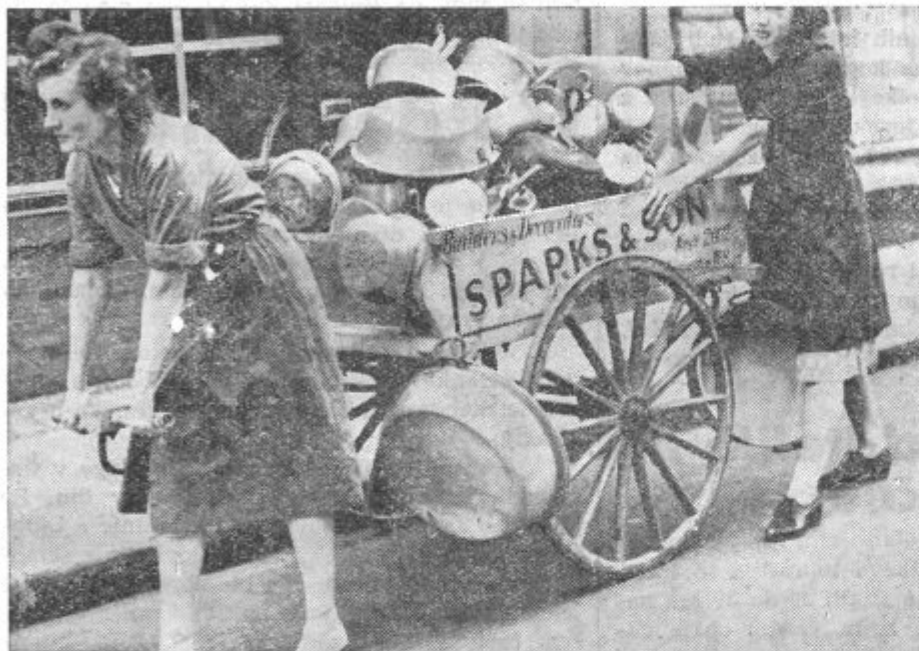
še nam bo mogoče ustvariti in spraviti v življenje vse tisto, kar je zaenkrat samo skrito v našem hrepenenju in v temeljih naše misli.

Naš kulturni prepoved, dvig naše mladine na dostojno stopnjo v človeški družbi, dvig našega človeka v človeka sploh, zahteva, da naše z oklevanjem in hlapčevskim duhom. Zavedajmo se svojega poslanstva, zavedajmo se ogromne sile v naših srcih in vsi tisoči pojdite kot en človek, enega duha, na delo. Pred nami stoji in tirja ves narod, zato ne bodimo gluhi! Izpol-

nimo svojo dolžnost. Postanimo resnični borci za vse tiste lepote, ki jih nosimo v srcih.

DUPLJE

V nedeljo, dne 10. novembra t. l. je naše Društvo kmetijskih fantov in deklet z velikim uspehom igralo igro: »V goliških plazovih«. S to igro smo otvorili letošnjo zimsko sezono in bomo skušali tekom zime še več podobnih iger postaviti na oder. O našem delu bomo še poročali.

Angležinke zbirajo staro železo. Na sliki vidimo zbiranje aluminijaste posode.

■ **Cene živlom na Finskem** je vsled splošnega vojnega stanja poskočila za polnih 27 odstotkov.

■ **Francoski vojni stroški** od 1. januarja 1940. pa do danes znašajo preko 340 milijard frankov.

■ **V severnih predelih Finske** je po raznih poročilih zapadlo za cel decimeter snega. Obenem je zavlada tudi silno ostra zima.

■ **Belgijska tvornica stolov v Meenu** v vzhodni Flandriji je pred kratkim postala žrtev strahotnega požara. Da se ogenj še bolj ni razširil, gre glavna zasluga nemški okupacijski vojski. Škoda, povzročena zaradi požara, znaša več milijonov belgijskih frankov.

NOTRANJSKA KMETSKA MLADINA NA DELU

Pred kratkim je imelo Logaško okrožje kmetijskih fantov in deklet občni zbor, ki je razpravljaval o vseh perečih vprašanih kulturnega delovanja za napredek kmetijske mladine. Zlasti važno je bilo vprašanje, ki je povzročilo široke razprave, **zakaj se mladi kmetijski človek ne more dvigniti iz mračnjaštva** in tudi pozneje, ko doraste, ničesar ne koristi okolici in družbi. Prišlo je do zaključka, da je preveč premalo kulturno gibanje mora dobiti še veliko novih pravih in nesebičnih borcev, pravih in z veliko mislijo globoko prežetih pokretašev, ker le takšni bodo zmožni zadostiti postavljenim ciljem.

V tem znamenju se naj vrši letošnji občni zbor Zveze kmetijskih fantov in deklet, v tem znamenju naj grede vsa prizadevanja vseh članov naše misli in uspehi ne bodo izostali. Proč

Otok Madagaskar

Otok Madagaskar leži blizu južnovzhodne afriške obale. Ker meri 625.160 km² spada med največje otoke na svetu. Večji kot Madagaskar so samo otoki Grönlandija (2.174.000 km²), Nova Gvineja (771.900 kv. km) in Borneo (745.950 km²). Torej je Madagaskar, katerega domačini nazivljejo **Nosin Nambo** (»otok divjih svinj«), dva in polkrat večji od naše Jugoslavije. V smeri proti afriški obali se površje otoka spušča v komaj vidnih terasah, madagaskarska obala proti morju na vzhodu (**Indijskem oceanu**) pa je strma in sega do 600 m v višino. Tudi so tam silno strmi in gubasti klanci. — Glavno madagaskarsko pogorje se vleče po sredi otoka. Tam je tudi najvišji vrh otoka **Tutarakra** (2600 m). Ta gora je ugasil ognjenik, njena geografska lega pa je točna otokova sredina. — Mnogoteri znanstveniki prav upravičeno trdijo, da je otok Madagaskar prav za prav **kontinent** za-

se. Za podlago tej trditvi služijo tri reči: madagaskarsko rastlinstvo, potem živalstvo in končno samo ljudstvo na Madagaskarju. Na tem obafriškem otoku namreč rastejo in žive take rastline oz. živali, ki nimajo po vsem ostalem svetu nikakega sorodnika. To bi veljalo n. pr. za rastlino, ki se imenuje **»opičji kruhovec«**. To drevo ima malo vej, a silno mogočno in debelo deblo. Tudi uspeva po vulkanskih tleh izredno visoka in močna trava, ki doseže tudi 3 m v višino. — Edina zver na Madagaskarju je madagaskarski krokodil, imenovan **Kajman**. (Kajman je edina opasna žival na otoku). — Gornji trditvi, da je Madagaskar prav za prav svojstvena celina oz. **»šesti kontinent«**, doprinašajo svoj delež tudi njegovi prebivalci, ki so **mešanica nekaj raznih ras**. Tam žive ljudje, ki spominjajo na črno, malajsko in na avstralsko raso. Najstarejši znani prebivalci Madagaskarja so

bili **Bacimbe** in še dandanes žive na otoku njihovi potomci **Becimisaraki**. Pleme **Sakalavov** ima precej sorodnega z Arabci, dočim **Becimisaraki** spominjajo na malajske prebivalce holandskega posestvenega otoka **Fave**. **Autankarani** imajo mnogo podobnega črncem, **Magafali** in **Antandroji** pa kažejo mnogo znakov avstralskih plemen. Madagaskarska plemena se razlikujejo med seboj tudi po verskih običajih in obredih, kakor tudi po raznih drugih navadah. Vseh prebivalcev Madagaskarja je okrog 3 in pol milijona. Najinteligentnejše je pleme **Merinov**. Pripadniki tega plemena imajo tudi največ smisla za opravljanje uradniških in pisarniških poslov; francoska kolonijska uprava jih zato v svojem upravnem aparatu v precejšnji meri uporablja. — Značilno za otok Madagaskar je dejstvo, da **tamošnje ženske** kaj malo rodé (ena tretjina Madagaskarčank je sploh jalovih.) —

Pokristjnili so se Madagasi šele koncem 19. stoletja in na Madagaskarju je danes 500.000 protestantov, 150.000 pa katolikov. Ostali prebivalci so si še vedno obdržali svoje verske običaje. — Na otoku živi poleg domačinov še 25.000 Evropecev, med katerimi prevladujejo Francozi, ki so sicer tudi kolonijski gospodarji tega velikega otoka. — Osnovnih šol je 20, sta pa še 2 višji šoli in ena višja tehniška šola ter ena obrtna. — Naše bralce bo zanimalo, da ima Madagaskar več imen. Rekli smo že, da ga domačini nazivljejo **Nosin Dambo**, kar pomeni »otok divjih svinj«. Arabsko se ta otok n. pr. imenuje **Džezile el Komr** (»otok meseca«), Portugalci pa so ga l. 1506. nazvali za **Lorenzov otok**. Madagaskar so precej časa posestovala (pred sedanjimi lastniki Francozi) Angleži, leta 1885. pa je prešel v francosko upravo, najprej kot protektorat. Dokončni pravni lastniki otoka so postali Francozi šele **18. januarja 1896**. Glavno madagaskarsko mesto je **Tananariva**, odkoder so rFrancozi pregnali domačo dinastijo. — V današnjih časih je Madagaskar posebno važen za **general de Gaulla**, kaj pa se bo glede tega še vse dogodilo, nam bo pokazala šele bodočnost.

puščen samemu sebi in usodi, mnoge sile pa še pripomorejo s svojim pogubnim delom, da ostane duhovno še večji revež, kot je danes. Sklenilo se je, da se v tem oziru v bodočnosti zaorje nova brazda, ki je krvavo potrebna za vso našo kršno notranjsko. Poleg tekočih zadev je občni

zbor izvolil tudi funkcionarje, ki bodo skrbeli, da se bo z določenimi smernicami šlo tudi na delo. Za predsednika je bil izvoljen tov. **Jože Debevc**, tajnika **Jakob Silc**, blagajnika **Andrej Šega**. Revizorja sta **Janez Žnidaršič** in **Matevž Drobnič**.

Kaj se godi po svetu

ANGLEŠKI LETALSKI NAPADI

Po uradnih informacijah so izvedla angleška letala v dosedanem poteku vojne skupno okoli 2000 letalskih napadov na nemške vojaške objekte. 750 izmed teh napadov je bilo izvedenih na objekte v Nemčiji sami. Od tega je 296 napadov veljalo tovarnam sintetičnega goriva in bencinskim rafinerijam. 28krat so bili taki objekti napadeni v Hamburgu. 28 krat v Gelsenkirchenu, 22krat v Hannoveru, po 12 krat v Magdeburgu in Kölnu, 7krat pa v Leuni.

PODOFICIRSKI ČIN V RUSKI VOJSKI

Maršal Timošenko, ljudski komisar za vojsko, je odredil, da se v sovjetsko vojsko uvedejo naslednji podoficirski čini: kaplar, podnarednik, narednik, narednik-vođnik in višji narednik. V svojem dnevnem povelju pravi maršal Timošenko, da ima uvedba podoficirskih činov v sovjetski vojski namen, da se okrepe disciplina, odgovornost predpostavljanih in njihova avtoriteta.

RUSIJA IN ANGLIJA

Angleški poslanik v Moskvi Cripps je pretekli teden vložil pri ruski vladi protest zaradi ustanovitve nove podonavske komisije, v kateri sodelujejo poleg Rusije samo še Nemčija, Italija in Rumunija. Angleška vlada te komisije ne more priznati.

Sovjetska vlada je odgovorila, da pomeni nova podunavska komisija samo popravo krivice, ki je bila storjena Sovjetski zvezi z določbo versajske mirovne pogodbe, s katero je bila Rusija izločena iz prejšnje podunavske komisije, dočim je bila v njej zastopana Anglija, čeprav ni bila mejaš na tem ozemlju. Rusija je zato odklonila angleški protest.

AMERIŠKE VOLITVE V ŠTEVILKAH

Pri predsedniških volitvah, o katerih pomenu govorimo na drugem mestu, je glasovalo za Roosevelta 480, za Willkieja pa 71 volilnih mož.

S tem je dobil Roosevelt 22 milijonov 198.790, Willkie pa 18 milijonov 450.480 glasov.

Rooseveltova stranka je zmagala tudi v senatu in v poslanski zbornici.

RUSIJA — NEMČJA

Veliko pozornost so zbudile po vsem svetu uradne vesti iz Moskve in iz Berlina, da bo še ta teden obiskal predsednik ruske vlade in zunanji minister Aleksander Molotov Berlin. V ruskem uradnem poročilu se pravi, da bo Molotov vrnil obisk, ki ga je že dvakrat napravil nemški zunanji minister von Ribbentrop Moskvi.

V zvezi z ruskim obiskom v Berlinu se poudarja, da se bodo vodili zelo važni razgovori o vseh vprašanih, ki se tičejo bližnjega vzhoda, to je Dardanel, Turčije, Sirije, Egejskega morja in Sueza ter vseh onih držav, ki leže med vzhodnim Sredozemljem in Indijo.

Napoved ruskega obiska je zato močno presenetila vso javnost, ker se je govorilo o poostrenih nasprotstvih med obema državama, odkar je izbila Nemčija na Črno morje in se utrčila v Rumuniji.

GRŠKA OBOROŽENA SILA.

V mirni dobi je imela Grčija sedem divizij prve linije, 28 mirnodobskih pešadijskih polkov, 12 artilerijskih polkov s težkimi topovi. Izvežbanega moštva, ki se ga more porabiti za slučaj vojne, ima 600 do 800.000 mož. Od tega števila more Grčija le polovico oborožiti. Za ostali del rezervne vojske nima orožja. Zelo malo ima mo-

tornih vozil in tankov. Od brzih edinic ima dve konjeniški diviziji.

Vodnih in suhozemnih letal ima tudi jako malo. Vsega skupaj ima komaj 25 hidroplanov (vodnih letal) in tri polke kopnega letalstva z 20 eskadrilami izvidnih lovskih in bombnih letal. Vsega skupaj ima okrog 200 letal, ki so sposobna za borbo.

Tudi grška vojna mornarica ni posebno velika. Razpolaga z eno veliko bojno ladjo, z dvema križarkama, dvanajstimi rušilci, šestimi podmornicami in večjim številom pomožnih ladij.

Od otokov sta posebno važna Kreta in Krf. Oba sta močno utrjena. Na Kreti so se izkrkali Angleži.

Vojna med Italijo in Grčijo

Moderno in dobro oborožena italijanska armada je s pomočjo težkega topništva in letalstva potisnila grške čete kakih 20 do 30 km nazaj na svojem desnem krilu vzdolž obale Jadranskega morja. Kopnenim četam je pomagalo tudi vojno brodovje. Italijanska poročila javljajo, da morajo njihove čete premagovati silno velike terenske ovire ozke doline in visoka gorovja, nadalje težke vremenske nepravilnosti, mraz in celo sneg. To vse so vzroki, da italijanske čete ne napredujejo tako hitro kakor bi sicer. Poleg tega pa nudijo grške čete močan odpor. Grki se poslužujejo četniškega vojskovanja, ki povzroča mnogo neprijetnosti napredujoči italijanski armadi.

Italijani so večkrat bombardirali vsa večja grška mesta in jim povzročili težko škodo.

Grki so krepko branijo. Grška vojna poročila javljajo, da so odbili vse italijanske napade le na svojem levem krilu ob morski obali so se umaknili v močnejše obrambne postojanke. Grki da so zajeli že več tisoč ujetnikov in zaplenili več topov in drugega orožja. Blizu Janine so Grki obkolili italijanski oddelek 2 do 3 tisoč mož. Ujeli so poveljnika divizije, nekega generala.

Grki tudi uporno branijo otok Krf, ki jim nudi jačjo poro na kopneni obrambi.

Po štirinajstidnevni vojni ni prišlo še do nobenih večjih uspehov niti na eni niti na drugi strani. Odločilnejše borbe se bodo šele pričele.

NA DRUGIH BOJIŠČIH

Med Anglijo in Nemčijo se je nadaljevala letalska vojna. Pretekli teden so se napadi stopnjevali na obeh straneh. Nemci so posebno močno obmetavali z bombami London in nekatera druga industrijska mesta. Značilno je bilo zopet dejstvo, da so stopili ponovno v akcijo nemški strmoglavci, ki jih Nemci niso že več kot štirinajst dni uporabljali pri svojih napadih. S strmoglavci izvršujejo Nemci v prvi vrsti napade na ladje. Sploh izgleda, da se pripravlja s strani Nemčije pojačana akcija proti angleškim ladjam. Kajti mnogo živahnejša je postala podmorniška vojna in letalski napadi na številne skupine angleških tovornih ladij, ki jih spremljajo vojne edince. Nemci bi radi povsem blokirali angleški otok in preprečili dovoz najpotrebnejših živil in surovin.

Angleži so vse napade vračali in obmetavali nemška mesta pomorska oporišča, industrijska središča in druge vojne cilje z rušilnimi in zažigalnimi bombami.

V Afriki so se vršili med Angleži in Italijani le manjši boji in medsebojni letalski napadi. Angleži so zavzeli neko manjšo italijansko mestece. Na vzhodnem Sredozemlju se vrše priprave za veliko ofenzivo osiščnih državna ozemlje Afrike, Balkana in Prednje Azije. Angleški vojni minister, ki se je mudil v Egiptu več tednov in pripravljaj obrambo teh krajev, se je nedavno vrnil v London.

■ **Bolgarska vlada je vpoklicala** na 75 dnevne vojaške vaje vse zdravnike in medicince. Pri tem se vidi, da Bolgari kaj krepko gledajo, da izboljšajo svojo vojaško-sanitetno službo.

Iz naših krajev

× **Prizad** — Privilegirana izvozna družba v Beogradu je letos zaslužil samo od izvoza sliv 100 milijonov dinarjev.

× **V Ljubljani** je bila te dni ustanovljena organizacija nemškega Kulturbunda. Oblasti so njihova pravila odobrila.

× **Oblasti so prepovedale** delovanje politične stranke Dimitrija Ljotića »Zbor«. Prepoved se menda nanaša samo na beograjsko organizacijo.

× **V septembru so se povečale vloge v slovenskih hranilnicah za 5,8 milijonov din.** Po podatkih Zveze jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani so se povečale pri 29 slovenskih samoupravnih hranilnicah v septembru 1940. vloge na knjižice za 2 milijona na 765,8 milj., v tekočem računu za 3,8 milj. na 223,9 milj., skupne vloge pa za 5,831.416 na 989,793.485 din. Povečanje vlog na knjižice se opaža pri 11, vlog v teku računu pri 13, skupnega zneska vlog pa pri 11 hranilnicah, medtem ko se je število vlagateljev na knjižice povečalo pri 10, vlagateljev v teku računu pri 4, skupno število vlagateljev pa pri 10 hranilnicah in znaša 125.563. Povprečna vloga znaša torej 7.883 din. Ti zelo razveseljivi podatki dokazujejo zaupanje vlagateljev v hranilnice in v denarne zavode ter zavest, da je varčevanje koristno in potrebno zasebnemu in javnemu gospodarstvu.

× **Poroka.** Pretekli ponedeljek 11. t. m. sta se poročila v cerkvi sv. Avguština v Strugah g. Joško Blatnik, mesarski mojster v Soteski, z gdč. Anico Hočevnar iz Strug iz znane napredne rodbine Hočevnarjeve. Iskreno čestitamo.

× **Minister za trgovino** dr. Andres je izdal uredbo, po kateri se monopolizira izvoz fižola. Z izvozom fižola se bodo smeli baviti samo Prizad v Beogradu, direkcija za prehrano, Pooblaščenca gospodarska d. d. v Zagrebu in Banovcin. prehranjevalni urad v Ljubljani, oziroma Gospodarska zveza. Kmetijska družba in druge velike kmetijske zadruge se ne bodo mogle pečati z izvozom fižola.

× **Prijava zalog kož in usnja.** Na podlagi nove uredbe morajo uvozniki, veletrgovci, tovarnarji, skladišča in prekupci prijaviti vse zaloge kož in usnja.

× **Naše trgovsko brodovje** je izgubilo do sedaj vsled vojne 11 ladij s petdesetisoč tonami. V lukah leži 15 ladij brez posla, a tuje države so nam zadržale 10 ladij.

× **V Jugoslaviji** se potom zakupa obdeluje nad 400 tisoč ha zemlje, kar znaša okrog 5 odstotkov od celokupne orne zemlje.

× **Proizvodnja premoga** je znašala l. 1938. v Evropi 669,100.000 ton. Od tega je izkopala Anglija 232 milijonov ton, Nemčija pa 233 milijonov. Ti dve vojskujoči državi sta producirali sami 70 odst. skupne evropske produkcije premoga.

× **Agrarna reforma** je še vedno potrebna v Jugoslaviji, ki bo pravično razdelila med kmete obdelovalno zemljo in gozdove, kajti 78 odst. kmetov ima pri nas komaj po dva hektarja zemlje, medtem ko imajo 3 odst. veleposestnikov še vedno 51 odst. zemlje.

× **Letno pogine v Jugoslaviji** za eno milijardo dinarjev živine vsled raznih kužnih bolezni. Ako bi dala država le 10 odst. od tega zneska za preprečevanje bolezni in zdravljenje živine, bi se lahko prihranilo najmanj za 80 odst. škode.

× **Kmet najslabše plačan.** Dočim se delavske mezde in uradniške plače zvišujejo in je oblast predpisala višino najnižjih mezd in plač, ki jih ne sme noben podjetnik prekoračiti v izogib težkih kazni, se za kmeta nihče ne briga. Prepuščen je sam sebi brez vsake pomoči. Zato so tudi njegovi dohodki manjši od najslabše plačanega delavca. Izračunano je, da znaša povprečni dohodek na kmetko osebo 18 dinarjev in 33 para dnevno. Najnižja delavska mezda znaša pa 40 dinarjev dnevno.

Zahvala

Gospod dr. Venčeslav Arko, krurg-specialist v Ljubljani, mi je s strokovno izvedeno operacijo in svojo veliko požrtvovalnostjo rešil življenje. Smatram zato za svojo dolžnost, da se mu za vse to tudi javno zahvalim. Obenem se zahvaljujem g. primariju dr. Vladimirju Guzelju ter ostalim gg. zdravnikom-asistentom ter čč. sestram za njihovo vestno sodelovanje in pomoč.

IVA ZORKO

× **Začasno zaprta cesta.** Sresko načelstvo v Kranju je odredilo zaporo banovinske ceste na odseku Kranj—Kokrica za ves promet. Promet je usmerjen po banovinski cesti Naklo—Kokrica—Predoslje—Britof. Gradbeno vodstvo je označilo zaporo z mednarodnim znakom.

× **Zagrebska občina** je prepovedala vsako intervencijo bodisi za delo, koncesije, ali službe, ker se je ta stvar tako razpasla, da je bilo vsako nepristransko poslovanje povsem onemogočeno. Hrvatski ban je tako prepoved za intervencije izdal že pred več meseci. Ni dvoma, da je največje zlo, ako državna ali samoupravna oblast na intervencijo stranke postopa samo po njenem ukazu in po njenih intervencijah. Tako zlo je že uničilo mnogo uprav in povzročilo nepopravljivo škodo državi in državni zavesti naroda.

× **Zaradi psa** je žrtvovala svoje življenje mlada Pepca Potočnikova iz Celja. Pri hiši se je žica električnega toka utrgala in padla na dvorišče. Domači pes se je v žico zapletel in zviljal od bolečin. Domača deklica mu je hitela na pomoč, pa je njo samo tok ubil.

× **Ravnatelj zveze mlekarских zadrug** Gospodarske sloge v Zagrebu je bil pretekli teden aretiran, kar je povzročilo veliko zanimanje po vsem Zagrebu. Vzrok aretacije je bilo povišanje cen mleku od dovoljenih 3 dinarjev za 1 l mleka na 4.50 dinarjev.

× **Ivica Pevec iz Banja Luke** je pričel organizirati društvo staršev s številnimi otroki. Pevec ima devetero otrok. Društvo bo imelo namen nuditi zaščito obilnim družinam.

× **Otroško in socialno policijo** bodo ustanovili v Zagrebu. Otroška policija bo imela nalogo nadzirati številne otroke, ki se potepajo po mestu, kradejo in postajajo splošna nadloga. Socialna policija bo nadzirala cene po trgovinah, mezde pri podjetjih itd.

× **Trgovinska pogajanja.** Nedavno so bila zaključena nova trgovinska pogajanja z Nemčijo. Nemčija je dobila mnogo večje izvozne kontingente raznih življenjskih potrebščin. Prihodnje dni se bodo pričela nova trgovinska pogajanja tudi z Italijo.

× **Za pomoč žrtvam** v Bitolju sta poslala predsednik vlade Dragiša Cvetković in zunanji minister Cincar Marković vsak po 50.000 din.

× **Stroški za preživljanje** so se od avgusta 1939. povišali v Jugoslaviji za 35 odst.

× **Cementni kartel** v Jugoslaviji prodaja tona cementa doma povprečno po 800 din, medtem ko ga prodaja v inozemstvu po 250 din za eno tona.

× **Letošnja žetev pšenice v Evropi** je znašala 3,400.000 vagonov. Lansko leto je znašala žetev 4 milijone 520.000 vagonov pšenice. Za prehrano evropskega prebivalstva je potrebno 4,230.000 vagonov. Letošnji primanjkljaj znaša torej okrog 800.000 vagonov pšenice.

× **V žitorodni Slavoniji in Sremu** mora 400.000 kmetjskih družin letno kupovati okrog 8.400 ton žita.

× **Predsednik banjaluške občine** je bil zaradi špekulacije kaznovan na 30.000 din. Predsednik občine je seveda trgovec.

× **Delničarji sladkorne tovarne v Petrogradu** so si razdelili v treh letih 34 milijonov 102.000 dinarjev dobička. Delniški kapital te tovarne znaša 36 milijonov dinarjev. To se pravi, da se jim je v treh letih izplačal ves investirani kapital. Izplačali so jim ga seveda revni ljudje — potrošniki sladkorja in kmetje, pridelovalci sladkorne pese.

× **Nov divizionar v Ljubljani.** Dosedanji divizionar general Dragoslav Stefanović je bil imenovan za pomočnika armijskega generala v Zagrebu. Ljubljansko divizijsko poveljstvo je prevzel njegov brat general Ljubomir Stefanović.

× **Škofovska konferenca** se je vršila pretekli teden v Zagrebu. Konferenci je predsedoval zagrebški nadškof dr. Alojzij Stepinec.

× **Slabo je španska vlada plačala Krištofa Kolumba** za njegovo veliko delo odkritja Amerike. Dala mu je vsega skupaj 28.000 mark. S tem denarjem si je moral nabaviti ladjo, najeti moštvo in nakupiti hrano. Ko je prispel leta 1492. na ameriško obalo, mu je ostalo še 240 mark.

Iz tujine

× **Bolgarija** je dobila te dni večje množino armiranega betona iz Rusije.

× **Po najnovjših podatkih** znaša prebivalstvo Turčije 18,000.000 ljudi.

× **Mednarodna brigada v Londonu** šteje 8000 poljskih letalcev, med katerimi je 200 oficirjev in 3000 pilotov, tisoč Čehov, med katerimi je 300 pilotov, ter 600 francoskih, 100 belgijskih in 300 nizozemskih letalcev.

× **Usihanje Kaspiškega morja.** Ruski učenjaki, gospodarski krogi in državniki si belijo glave, kako bi preprečili usihanje največjega jezera na svetu. Kaspiškega morja. Kaspiško mor-

je je celinsko jezero v izmeri 439.000 kvadratnih kilometrov. Vanj se steka 300 večjih in manjših rek, med njimi tudi Volga in Ural. Kljub temu pa se gladina Kaspiškega jezera vedno bolj niža. V stoletjih se je znižalo za celih 90 m. V zadnjem stoletju je padla gladina za 15 m. Izgleda, da usihanju ni pomoči in da se bo mesto jezera v doglednem času tod razprostirala plodna ravnina.

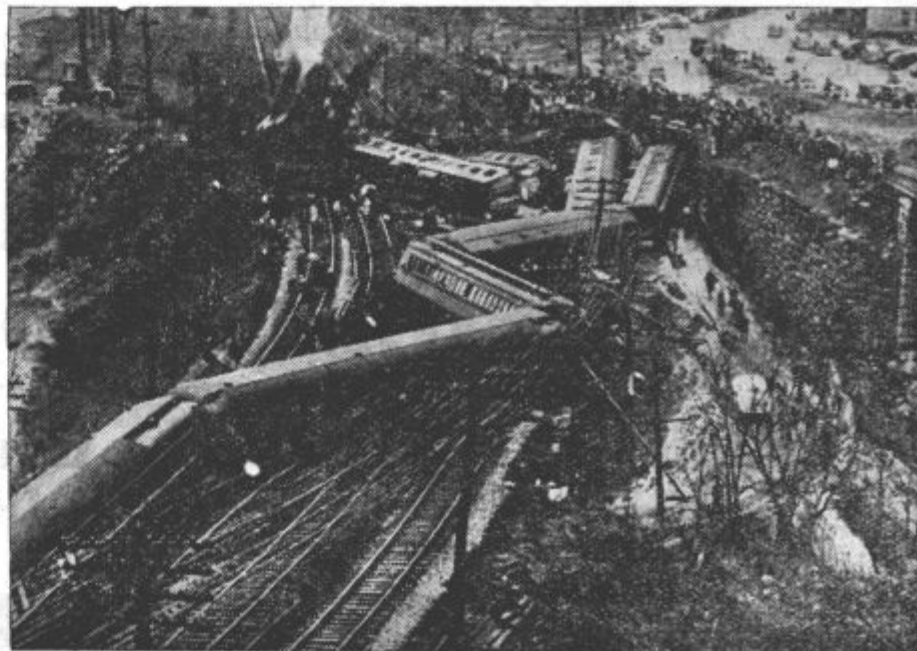
Takole izgleda protiletalska baterija v trenutku, ko strelja proti sovražnim letalom

× **Zakon o zaščiti države** bo v kratkem izdan v Grčiji. Poleg drugega vsebuje zakon ostre ukrepe proti raznim tajnim organizacijam in tudi proti Židom.

× **Rusko rudno bogastvo.** Kakor poročajo, so odkrili v pokrajini gornjega Varsoba v sovjetski republiki Tadžigistan (v azijski Rusiji) znatna ležišča dobrega premoga in raznih rudnin ter različnega kamenja za zidavo, zlasti tudi marmorja. Z delom bo mogoče takoj začeti in bodo lahko že brž v začetku na tem ozemlju izkopali na sto tisoče ton premoga in raznega gradbenega materiala.

× **Tri leta lahko Kanada** krije vse potrebe žita za Veliko Britanijo, poleg tega pa ji za prihodnje leto da na razpolago dovolj slanine. Tako je nedavno izjavil kanadski kmetijski minister Cardier, ko se je mudil na obisku v Londonu.

× **Ameriški poročevalski uradi** razširjajo vesti o sporazumu med Ameriko in Sovjetsko Rusijo glede podpiranja Kitajske. Prav tako se

Na progi New York—Chicago se je iztiril vlak — Silka kaže prizorišče razdejavanja

trdi v Ameriki, da je prišlo že do sporazuma med Rusijo in Turčijo glede skupne obrambe Dardanel za slučaj napada od strani Nemčije in Italije.

■ **Nemško gospodarsko zastopstvo**, ki ga vodi pooblaščen minister dr. Schnurre, je te dni prispelo v Moskvo. Nemško zastopstvo se bo pogajalo z Rusi o načinu izvajanja nemško-sovjetskega gospodarskega sporazuma.

■ **V ameriškem vojnem ministrstvu** je nedavno iz nepojasnjenih vzrokov izbruhnil požar, ki je uničil odelek, kjer so hranili šifrirana poročila. Medtem, ko so listine postale žrtev plamenov, so ostale šifre same nepoškodovane, ker jih niso spravljali v tem oddelku.

■ **Novo tovarno** za izdelovanje posebnih letalskih bomb, ki bodo tehtale po 250 kilogramov, bodo po angleških poročilih popolnoma dogradili prihodnje leto v februarju v Quebecu v Kanadi.

■ **Novo mesto v Rusiji.** V petrolejskem področju Bakuja grade Rusi novo mesto Sakamsk, ki bo imelo 150.000 prebivalcev.

■ **V Španiji** je bilo na smrt obsojenih pet socialistov, ki so zavzemali vidnejša mesta v republikanski vladi.

■ **Parada v Tokiju.** V japonski prestolnici se je vršila pretekli teden velika parada vojske, ki je defilirala mimo cesarja in njegovega spremstva. V paradi je bilo 50.000 vojakov motorizirani oddelki in 200 lahkih tankov. Paradi je prisostvovalo nad 100.000 ljudi in 30.000 sorodnikov na Kitajski padlih vojakov. Parada je imela namen pokazati vojaško silo Japonske pred njenimi bodočimi nalogami, ki jih ji daje trojna vojaška zveza na Daljnem Vzhodu.

■ **V Franciji je umrl** bivši predsednik španske republike Azana v starosti 60 let. Po zlomu republikanske vojske je Azana pobegnil v Francijo, kjer ga je dohitela smrt.

■ **Francoska vlada** je pričela ostrejšo borbo proti komunistom, ki so začeli živahno agitirati proti režimu in njegovi politiki. Izvedenih je bilo mnogo preiskav pri komunističnih

agitatorjih nad 100 pa jih je bilo aretiranih. Tudi v zasedeni Franciji se je komunistično gibanje oživilo.

■ **Irška hoče ostati nevtralna.** Predsednik irske vlade de Valera je nedavno odklonil angleško prošnjo, da bi se lahko irska pristanišča uporabljala kot zatočišča za angleško mornarico, ki naj bi si tam smela polniti bencinske rezervoarje. De Valera je v parlamentu izjavil, da bo Irška ostala nevtralna in se bo branila proti vsakomur, kdor bi jo hotel napasti.

■ **Kanada** je izvozila v prvem letu vojne blaga za 255 milijonov funtov šterlingov. To je najvišja številka izvoza v zadnjih desetih letih. Največ blaga je Kanada izvozila na Anglesko.

■ **V Rumuniji** so bili razveljavljeni vsi privatni karteli. Mesto njih so bile uvedene prisilne organizacije velikih podjetij pod državno kontrolo.

■ **Kapital pobija lastne ljudi.** Za časa prve svetovne vojne je padlo pred Dardanelami 45 tisoč angleških vojakov in sicer od topov, ki jih je dobavila Turčiji angleška tovarna topov »Vickers-Armstrong«.

■ **Angleški bombniki** so napadli albansko pristanišče Valono in zmetali na njo pet tisoč kg bomb.

■ **Chamberlain**, bivši predsednik angleške vlade in znan konservativni politik, ki so mu zamerjali zlasti Monakovo, je te dni umrl.

■ **Malokdo še ne ve, da zalaga Rusija** z žitom Švedsko. Vedeti je tudi treba, da je tudi na Švedskem vsled vsesplošnih razmer zavladala velika draginja. Tudi trpé Švedi zaradi pomanjkanja živeža.

■ **Nemški propagandni minister dr. Göbbels** je po nemških poročilih te dni posetil češkega predsednika dr. Hacho. O čem sta se državnik razgovarjala, do zdaj še nikomur ni ničesar znano.

■ **Angleška armada šteje 1.700.000 mož**, kar je najvišje število, ki ga je kdajkoli dosegla Anglija.

■ **Sovjetski komisar za vojsko maršal Timošenko** je pred kratkim odlikoval 7252 vojakov in častnikov, ki so se kakorkoli izkazali v organizaciji rdeče armade.

■ **V francoskem premogovniku v Lilleu** je pred nedavnim eksploziral treskavi plin. Ob priliki eksplozije sta bila ubita 2 rudarja, ranjenih pa jih je bilo okrog petdeset.

■ **Šest novih matičnih ladij za letala** bo Anglija v kratkem spustila v morje. Ladje bodo imele po 23.000 ton, 1600 mož posadke in po 16 topov.

■ **Nemška podmornica** je potopila špansko tovorno ladjo, ki je vozila 6000 ton sladkorja. Ena tona ima 1000 kg. Človek strmi in premišljuje ob poročilih, da je bilo po nemških vesteh potopljenega v sedanji vojni že za 10 milijonov ton raznega blaga, kar predstavlja na stotine milijard vrednosti blaga in na milijarde potnih srag in žuljev delovnega naroda, ki pri vsem tem uničevanju trpi pomanjkanje in lakoto. Človek strmi in se sprašuje, ali je človek še človek.

Sejmi

- 18. novembra: Radeče/Zid. mostu, Smartno/Litiji, Šoštanj, Blanca, Senožeti obč. Dol;
- 19. novembra: Raka, Ormož, Ptuj, Podsreda, Slovenj gradec, Sv. Jurij pri Celju-okolica, Dol. Lendava;
- 20. novembra: Ljubljana, Celje, Ptuj, Trbovlje, Rajhenburg;
- 21. novembra: Šmihel-Stopiče, Podčetrtek, Sv. Jurij/Taboru, Turnišče;
- 22. novembra: Maribor;
- 23. novembra: Št. Lovrenc na Temenici, Brežičah, Celju, Trbovljah, Slov. Bistrica.

„Kmetijski list“ izhaja vsako sredo. Naročnina znaša letno 30 din, pollet. 15 din, za inozemstvo letno 50 din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisov ne vračamo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Laneno olje, firnež, barve, lake, kit, lanene tropine ter vse v to stroko spadajoče blago prvovrstne kakovosti po solidnih cenah in točni postrežbi najugodnejše kupite pri domačem podjetju

„MEDIĆ - ZANKL“

tovarne olja, lakov in barv — družba z omejeno zavezo, lastnik Franjo Medić — Centrala v Ljubljani, podružnica v Mariboru — Ekspoziture v Beogradu in Novem Sadu — Tovarne v Ljubljani, Medvodah in Domžalah

Zahtevajte pri Vašem trgovcu Naš čaj!

Mešanica domačih čajnih rastlin!

Najboljši nadomestek za inozemske čaje!

Po odobrenju Ministrstva socialne politike in narodnega zdravja v Beogradu z dne 11. maja 1935 l. S. br. 14.004

Na prodaj pri:
Kmetijski družbi
r. z. z. o. z.
v Ljubljani

Kmetijski hranilni in posojilni dom

zadruga z neomejenim jamstvom

v Ljubljani — Tavčarjeva ulica 1

Žiro račun pri Narodni banki — Račun Poštne hranilnice 14.257
Brzjav: „Kmetiskidom“ — Telefon št. 28-47

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun — Daje kratkoročna posojila — Eskontuje menice — Izvršuje ostale denarne posle — Nove vloge na knjižice in na tekoči račun vsak čas razpoložljive **4 do 5%**
obrestuje po
Za vse vloge nudi popolno varnost!
Zaupajte domačemu denarnemu zavodu!